

**FÆLLESSKABSDAGEN
"SAMMEN OM FÆLLESSKABET"**

**LÆRERVEJLEDNING
0.-3. KLASSE**

Lærervejledning **0.-3. KLASSE**

- Sammen om at være glade for at gå i skole

Indhold

Introduktion	1
Forberedelse	2
Mål og tid	2
Vejledning til PowerPoint-præsentation	3
Introduktion til mission	3
Program for dagen	3
Vi leger sammen!	4
Film	6
Tal sammen om filmen	6
Den gode voksenhjælp	7
Mission: Tegneopgave	8
Afsluttende fællesskabsøvelse	9

Børns Vilkår, 2022 © Kopiering og print af dette materiale eller dele deraf er kun tilladt efter reglerne i gældende lov om ophavsret eller inden for rammerne af en aftale med Copydan.

Indhold: Charlotte Helbo Lund og Sofie Rasmussen

Layout: Maria Prien Saxbøl

Forløbet er udviklet til Børns Vilkårs Fællesskabsskoler

FÆLLESSKABSSKOLE

INTRODUKTION

Denne lærervejledning er en trin-for-trin-guide til, hvordan du og dine kolleger kan gennemføre Fællesskabsdagen "Sammen om fællesskabet" sammen med eleverne i 0.-3. klasse.

På Fællesskabsdagen får eleverne en mission, der går ud på, at de skal udvikle produkter, der hjælper de voksne med at hjælpe børn til at have et trygt fællesskab i klassen og på skolen. Beskrivelsen i denne lærervejledning er Børns Vilkårs forslag til, hvordan I kan rammesætte arbejdet på 0.-3. klassetrin med afsæt i filmen "**Sammen om fællesskabet**" samt den tilhørende PowerPoint-præsentation. Vi anbefaler, at I selv tilpasser arbejdet med materialerne til netop jeres elever. Hvis I i teamet på 3. årgang vurderer, at jeres elever vil få mere ud af at arbejde med undervisningsmaterialet til 4.-6. klassetrin, står det jer frit for at vælge dette. Vær dog opmærksom på de temaer og situationer fra BørneTelefonen, der følger med dette alderstrin, og vurder, om det er det rette for jeres elever, eller om I skal foretage tilpasninger.

God fornøjelse med Fællesskabsdagen.

Materialeoverblik

Det samlede materiale til Fællesskabsdagen består af:

- Overordnet vejledning til Fællesskabsdagen "Sammen om fællesskabet"
- Film, PowerPoint-præsentation, elevark og lærervejledning til 0.-3. klasse.
- Film, PowerPoint-præsentation, elevark, processkema og lærervejledning til 4.-6. klasse.
- Film, PowerPoint-præsentation, elevark, processkema og lærervejledning til 7.-9. klasse.

Materialet er udviklet til en fællesskabsdag, hvor hele skolen arbejder med at (gen)skabe trygge fællesskaber. I kan dog også vælge at anvende de enkelte materialer selvstændigt i en klasse eller på en årgang. Hvis I kan afsætte tid til et længere forløb, kan I også bruge materialet over en periode, hvor eleverne får længere tid til at udvikle og realisere deres produkter.

INTRODUKTION

Forberedelse:

For at gennemføre undervisningen på Fællesskabsdagen skal du:

- Læse den overordnede vejledning til Fællesskabsdagen.
- Afklare med dine kolleger på hele skolen, hvordan I organiserer Fællesskabsdagen, og om alle klasser eller enkelte trin mødes til en fælles opstart på dagen.
- Sætte dig godt ind i PowerPoint-præsentationen "Sammen om at være glade for at gå i skole - til 0.-3. klasse" og de aktiviteter, eleverne skal arbejde med. På Fællesskabsdagen skal du bruge PowerPoint-præsentationen til at guide eleverne gennem aktiviteterne.
- Inddele eleverne i grupper på 3-4 elever, som, du vurderer, vil kunne arbejde godt sammen, og hvor alle elever føler sig trygge.
- Have papir, udprint og farver klar til alle elever.
- Vælge et eller flere musiknumre, eleverne kan bevæge sig til i "Stopdans".
- Huske, du evt. skal bruge en bold til den afsluttende øvelse.

Mål:

- At eleverne oplever værdien af fællesskab, at der er plads til at være forskellige og være den, man er i klassen og på skolen.
- At eleverne sætter ord på og laver tegninger, der hjælper de voksne, så de kan hjælpe dem med at have det godt sammen i klassen og på skolen.

Tid: Materialet er udviklet som et samlet forløb på ca. 3 lektioner, der gennemføres på én dag.

VEJLEDNING TIL POWERPOINT-PRÆSENTATION

INTRODUKTION TIL MISSION - SLIDE 2

TID: 5-10 MIN.

I starter dagen med, at eleverne skal lege fællesskabende lege, bl.a. "Kluddermor", som bliver vist i filmen, eleverne skal se senere. Filmen fungerer som afsæt for selve missionen, nemlig at arbejde med (klasse) fællesskabet og tegne tegninger, der præsenterer elevernes perspektiver på den gode voksenhjælp. Eleverne skal altså hjælpe de voksne, så de bedre kan hjælpe eleverne til sammen at have det godt i skolen. Fællesskabsdagen handler også om, at børn skal finde ind til fællesskabets værdier gennem fællesskabende aktiviteter, hvor kropslighed og det at være, gøre og skabe ting sammen spiller en central rolle.

Du introducerer kort eleverne til, at de skal på en vigtig mission. Du kan for eksempel sige følgende:

"I dag skal I på en vigtig mission, som går ud på, at I skal arbejde med, hvordan I sammen i klassen kan være glade for at gå i skole. I en klasse skal der være plads til at være forskellige og være den, man er. Alle børn er forskellige, og nogle gange kan I lide forskellige ting, og det er helt i orden at være

forskellige og tænke forskelligt, og at man ikke er ens. I nogle klasser har eleverne det ikke godt og rart sammen, og det kan der være mange grunde til. Det kan bl.a. være, fordi eleverne misforstår hinanden og kommer op at skændes eller ikke er enige om, hvad der skal ske i en leg. Det kan også handle om, at nogen bliver holdt udenfor, at konflikter ikke bliver løst, eller at nogle børn ikke ved, om de stadig har venner i klassen efter en ferie. Det er de voksnes ansvar, at I har det godt i skolen og med hinanden i klassen, men vi voksne har brug for jeres hjælp til at hjælpe jer på en god måde. Så missionen i dag går ud på, at I skal arbejde sammen om at have det godt i klassen, men også hvordan vi voksne kan hjælpe jer med det."

Program for dagen: Gennemgå kort program for dagen for at give eleverne overblik over, hvad der skal ske.

- Vi leger sammen!
- Film
- Tal sammen om filmen
- Den gode voksenhjælp
- Mission: Tegneopgave

VEJLEDNING TIL POWERPOINT-PRÆSENTATION

VI LEGER SAMMEN! - SLIDE 3-4

TID: 30-45 MIN.

De fællesskabende lege har til formål at give eleverne en følelse af fællesskab, men også forforståelse for temaet og det, de skal i gang med, hvilket er grundlæggende for deres deltagelsesmuligheder på dagen. Arbejdet med forforståelsen er et vigtigt element og en forudsætning for, at eleverne kan skabe nye forståelser i den æstetiske læreproces på Fællesskabsdagen. Vælg selv, hvilke lege, du synes, passer bedst til dine elever, eller tilpas de nedskrevne lege.

Legene kan udføres, så længe elevernes energi er til det, men varer som regel 10-15 min. hver. Vær opmærksom på at bruge 5-10 min. På opsamlingen af 'Vi leger sammen', før I går videre.

Sammenlagt tid for lege og opsamling i alt: 30-45 min.

OBS.

Når du går videre til en ny leg, kan det være en fordel, hvis du bruger det samme 'stop-signal' gennem hele seancen, og øv gerne signalet, inden I går i gang, så eleverne ved, hvad der forventes af dem. Et 'stop-signal' kan f.eks. være "3-2-1 frys!", et klap i hænderne, et pift eller andet, der hurtigt kan få eleverne til at være lydhøre.

a. Høj som et hus

Du kan enten placere eleverne i rundkreds eller lade dem stå frit på gulvet. Legen skaber stor fællesskabsfølelse, fordi den er fjollet og sjov. Forklar eleverne, at de efter dig skal sige remsen og udføre de bevægelser, der hører til: "Høj som et hus" (Op på tæer med armene over hovedet!), "Lille som en mus" (Ned på hug!), "Bred som en vej" (Stå med spredte ben og armene ud til siden!), "Smal som en streg" (Stå med samlede ben og armene ind til kroppen!), "Flad som en pandekage" (Helt ned at ligge på maven!). Variation: Remsen kan leges som 'reaktionsleg'. Du kan sige en af de fem sætninger, som børnene skal reagere hurtigt på. For de ældste børn kan reaktionslegen videreudvikles til en leg, hvor de skal gøre det modsatte af, hvad der bliver sagt (ved beskeden "høj som et hus" skal man være "lille som en mus" osv.) Her bruges kun de fire første linjer! Find selv på nye rim, der kan sættes ind i remsen – for eksempel "Fjøllet som en krage" (Løb rundt som en fjøllet krage!), "Blød som smør" (Vær helt slap i kroppen!).

VEJLEDNING TIL POWERPOINT-PRÆSENTATION

b. Stopdans

I. Forklar eleverne, at de skal bevæge sig frit og alene i en fælles stopdans. Du vælger musikken. Hver gang musikken stopper, skal de stå helt stille som en statue, hvor de skal udtrykke det, du siger, både med hele kroppen og ansigtet.

- Du har vundet i Lotto
- Du har mistet din mobil
- Din hamster er netop død
- Du ser en sjov film
- Du får en isklump ned ad nakken
- Der er en orm i det æble, du spiser
- Det er vinter, og du har glemt dit overtøj
- Du er forelsket
- Du opdager en mus i din skoletaske
- Du ser din allerbedste ven
- Du sætter dig på en nymalet bænk
- Din far har smidt dit bedste stykke legetøj væk

II. Inddel eleverne i grupper, som du har formet på forhånd. Forklar eleverne, at de skal bevæge sig i en fælles stopdans i gruppen, og de skal blive i gruppen, mens musikken spiller. Du vælger musikken. Hver gang musikken stopper, skal grupperne danne den figur, der vises på det slide, der hører under stopdansens (se slide 4).

c. Kluddermor

Eleverne placerer sig i en rundkreds med hinanden i hænderne. Du vælger en elev til

at være kluddermor. Kluddermor placerer sig uden for rundkredsen, så kluddermor ikke kan se rundkredsen. Eleverne i rundkredsen skal nu filtrere sig sammen. Når cirklen er filtret godt sammen, råbes der på kluddermor: "Kluddermor, kluddermor, kom og hjælp". Kluddermors opgave er nu at filtrere cirklen ud, så de står i den oprindelige kreds. Deltagerne må ikke slippe grebet med deres sidemand under legen. Gentag legen et par gange.

d. Opsamling

Efter legene samler du eleverne på midten og kan evt. tage udgangspunkt i nedenstående spørgsmål til opsamling:

- Hvad oplevede du i "Høj som et hus", "Stopdans" og "Kluddermor"? (Hvad følte, hørte, så du?)
- Hvad, synes I, er godt ved at lege sammen?
- Har I prøvet, at en leg er gået i kludder, men bagefter blevet god igen? Hvad gjorde I for, at det blev godt igen?

Du kan afslutte med at fortælle eleverne, at der hver dag er børn, der kontakter BørneTelefonen, fordi de på den ene eller anden måde føler sig uden for fællesskabet i deres klasse, på årgangen, på nettet eller på skolen. Der kan være mange forskellige grunde til, at man ikke har det godt sammen i sin klasse, eller det kan opleves som svært at være del af fællesskabet. Fællesskabet kan altså gå i kludder – ligesom i "Kluddermor", og for at få det til at fungere igen kræver det, at elever og voksne hjælper hinanden. Og det er netop det, der er missionen i dag.

VEJLEDNING TIL POWERPOINT-PRÆSENTATION

FILM
- SLIDE 5**TID: 10 MIN.**

Filmen fungerer som optakt til at arbejde med centrale tematikker i fællesskabet og bidrager til at skabe en særlig stemning og en fælles impuls som afsæt for det videre arbejde. Fortæl eleverne, at de nu skal se filmen "Sammen om fællesskabet". Filmen viser en flok elever i en skolegård, der vikler sig ind og ud af "Kluddermor", imens man hører forskellige elevstemmer fortælle om oplevelser og følelser, der handler om at være en del af fællesskabet i klassen eller om at føle sig uden for fællesskabet.

Efter filmen drøfter eleverne følgende spørgsmål enten på klassen eller med deres makker:

- Hvad lagde I mærke til i filmen? (Hvad så, hørte, følte I?)
- Kan I huske noget af det, børnene sagde i filmen? Kan I genkende noget af det?
- Hvorfor tror I, børnene leger "Kluddermor"?

TAL SAMMEN OM FILMEN
- SLIDE 6-8**TID: 10 MIN.**

Forklar eleverne, at I skal tale sammen om sætningerne fra filmen, enten i makkerpar eller i fællesskab på klassen. Præsenter eleverne for en sætning ad gangen, og tag derefter udgangspunkt i nedenstående spørgsmål. Hvis eleverne taler sammen i makkerpar, kan du give dem et par min. til at tale sammen om de spørgsmål, du stiller til den enkelte sætning, og lave en fælles opsamling, hvor eleverne fortæller om deres overvejelser og pointer til sidst.

Sætningerne præsenteres på PowerPoint:

De andre er meget bedre venner, og jeg må slet ikke være med

Nogle gange så ved jeg ikke, hvem jeg skal lege med

Der er så meget larm ovre i skolen

Spørgsmål:

- Hvordan tror I, barnet har det?
- Hvad kan der være sket, siden barnet siger sådan?
- Hvordan kan man hjælpe, og hvem kan hjælpe?

VEJLEDNING TIL POWERPOINT-PRÆSENTATION

DEN GODE VOKSENHJÆLP - SLIDE 9

TID: 45-60 MIN.

Formålet med øvelsen er at få eleverne til at sætte ord på, hvad den gode voksenhjælp er, så de får reflekteret over, hvad der skal til, for at de vil hente eller spørge om hjælp, når de har brug for det. Voksenhjælpen er primært den, man får i skolen, men kan også handle om voksenhjælp i hjemmet.

Fortæl eleverne, at man på BørneTelefonen hører fra en del børn, at de ikke vil kontakte voksne, når de har det svært med hinanden, bliver uvenner eller er i konflikt.

Det betyder, at der er mange voksne, der ikke ved, at børn har brug for hjælp til at løse situationer, der kan være svære. Det er vigtigt, at børn ikke står alene og skal løse situationerne selv, og at man får den hjælp, man har brug for.

En grund til at nogle børn ikke siger det til voksne, når de står i en svær situation, kan for eksempel være, at de bange for at blive kaldt sladrebank af de andre børn. Når man er i pressede situationer, er det vigtigt at få hentet hjælp fra voksne, også selv om de voksne kan være langt væk. Som barn er man ikke en sladrebank, men en, der gerne vil hjælpe de andre børn med at få det godt igen. Det er væsentligt, at både børn og voksne forstår, at børn ofte skal have hjælp flere gange, før en konflikt bliver løst, og at børnene skal guides i, hvordan de bedst hjælper hinanden i de svære situationer.

VEJLEDNING TIL POWERPOINT-PRÆSENTATION

MISSION: TEGNEOPGAVE - SLIDE 10

Eleverne skal i gang med dagens mission: At gøre de voksne klogere på, hvordan voksne kan støtte og hjælpe dem, når eleverne har brug for det.

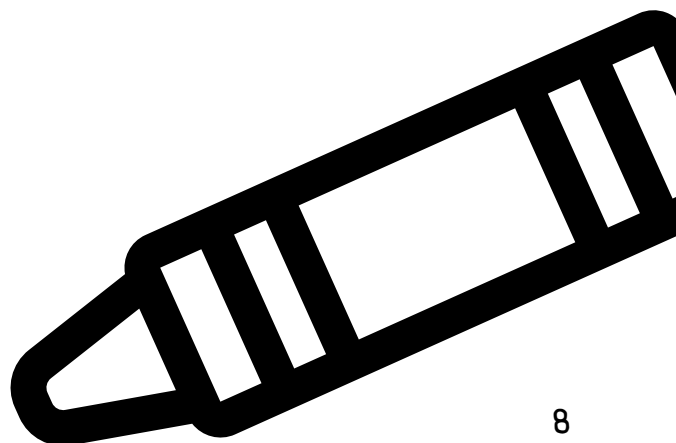
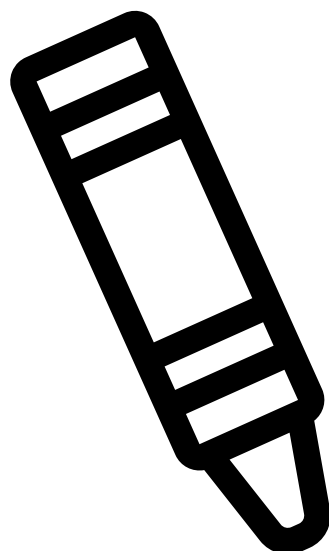
De ældste elever i indskolingen kan evt. skrive sætninger til deres tegninger, eller du kan stille dem en lidt sværere opgave, for eksempel at lave en tegneserie (du kan evt. bruge en af de to 'modeller' på elevark 1). Tiden er vejledende og kan forlænges, hvis du vurderer, at elevernes engagement er til mere.

Forklar eleverne, at de skal tegne to tegninger/lave en tegneserie alene eller parvis. De kan vælge at kalde deres historie "En dag i skolen". Tegnehistorien skal bestå af en dag i skolen, hvor der opstår en svær situation i klassen, som bliver løst på en god måde med hjælp fra voksne.

I. På den første tegning skal de tegne en af de situationer, de forestiller sig er sket ud fra en af sætningerne, I tidligere talte om ("De andre er meget bedre venner, og jeg må slet ikke være med", "Nogle gange så ved jeg ikke, hvem jeg skal lege med", "Der er så meget larm ovre i skolen"). Det må også gerne være en situation, som de selv finder på eller har oplevet. Lad gerne eleverne komme med eksempler, inden opgaven sættes i gang.

II. På den anden tegning skal eleverne tegne, hvordan situationen, der opstod på den første tegning, bliver løst. Her skal de komme med eksempler på, hvad den gode voksenhjælp er. Lad igen eleverne komme med eksempler, inden opgaven sættes i gang.

III. Udstilling. Til slut hænger du elevernes tegninger op som en lille udstilling, og eleverne præsenterer på skift deres tegninger for hinanden. Tag evt. billeder af tegningerne, og send dem til forældrene, hvor du forklarer om dagens proces, og hvor du opfordrer forældrene til at tale med deres børn om tegningerne, og hvad der er god voksenhjælp.

VEJLEDNING TIL POWERPOINT-PRÆSENTATION

AFSLUTTENDE FÆLLESSKABSØVELSE - SLIDE 11

TID: 5-15 MIN.

Eleverne afslutter dagen med en lille fællesskabsøvelse. Spørg eleverne, om de kan huske, der var et barn i filmen, der sagde denne sætning:

"Man kan bare lave alt muligt sammenovre i skolegården".

Forklar eleverne, at de i fællesskab nu skal fortælle, hvad de godt kan lide at lave sammen eller godt kunne tænke sig at lave sammen i pauserne.

Til øvelsen skal I bruge en bold. Alle elever sidder eller står i en rundkreds. Eleverne skal trille eller kaste bolden til hinanden. Når man modtager bolden, skal man sige, hvad man kommer til at tænke på, når man hører sætningen "Hvad kan vi lave sammen?". Hvis man ikke kommer i tanke

om noget, siger man "pas" og sender bolden videre. Instruer eleverne i, at det er en samarbejdsøvelse, hvor det gælder om at få bolden til at rulle i et hurtigt tempo, uden at nogen taber den. Det kan man kun gøre, hvis man er koncentreret og hjælper hinanden. Vær opmærksom på, at alle elever får bolden. Man kan godt modtage bolden flere gange. Afslutningsvis kan I erstatte sætningen med denne: "Hvordan kan de voksne hjælpe os i pauserne?"

Til de ældste elever kan du evt. lave følgende øvelse i stedet:

Eleverne inddeles i tre hold, og hvert hold sætter sig på gulvet sammen over for de to andre hold. Hvert hold skal finde på noget, man kan lave i pauserne i skolen sammen. Det kan for eksempel være 'at spille bold', 'hoppe i sjippetov', 'lege gemme' m.m. Når man har fundet på en leg eller aktivitet, skal man vise det med kroppen for de to andre hold, men man må ikke sige det højt, for de skal gætte det. Man kan lave det som en konkurrence eller blot gætte hinandens. Afslutningsvis kan I sammen tale om, hvordan de voksne kan hjælpe eleverne i pauserne.

VEJLEDNING TIL POWERPOINT-PRÆSENTATION

BørneTelefonen

Du kan fortælle, at BørneTelefonen er et sted, som alle børn kan ringe eller skrive til for at få hjælp til små og store problemer. Tal eventuelt med eleverne om, om de har hørt om BørneTelefonen før. Du kan fortælle, at når man ringer eller skriver til BørneTelefonen, får man svar fra en voksen, der er god til at lytte og hjælpe børn. Når man ringer eller skriver til BørneTelefonen, er man anonym. Det betyder, at man ikke behøver at fortælle, hvem man er.

Hvis du finder det relevant, kan I se en lille film om, hvad der sker, når man ringer til BørneTelefonen. Filmen er bedst egnet til de ældste elever i indskoling.

DU FINDER FILMEN HER

